

gehouden, moesten worden vrijgesproken, doordat het bewijs niet kon worden geleverd, aangezien de voornaamste getuige niet meer in leven was.

Daarom moge ook de justitie zich bij haar prijzenswaardigen ijver beperken tot het inroepen van de hulp van diegenen, die haar *mogen* helpen. Zou zij, wetens, handelen in strijd met wat de Hooge Raad heeft beslist, dan zouden wij moeten zeggen, zeer tot onzen spijt: „j'ai vu des insurgés”.

PINKHOF.

INGEZONDEN.

BAD OEYNHAUSEN.

EISENDRATH is mij vóór geweest met een verslag van de bijeenkomst van artsen te Oeynhausen, waartoe de Nederlandsche geneesheeren waren uitgenoodigd, en waaromtrent ik op mij had genomen in het *Tijdschrift* mededeeling te doen. Ik hoop, dat het mij alsnog is toegestaan aan zijn verslag iets toe te voegen, in verband met zijn opmerking: „Over de kuur zelf kan ik wegens het korte verblijf niet spreken”, omdat ik de kuur aldaar heb ondergaan. Eerst echter de opmerking, dat de orthopaed, die in de bijeenkomst, waar de gasten door den voorzitter van de artsenvereniging hartelijk verwelkomd werden, het eerst het woord voerde (bldz. 3311), niet VON PAYER doch VON BAEYER heet, en niet aan de Berlijnsche hoogeschool verbonden is, zooals prof. FORSTER, een zoon van onzen vroegeren hoogleeraar, voorganger van SALTET, doch directeur der orthopaedische kliniek te Heidelberg is.

Terecht schrijft EISENDRATH, dat Oeynhausens specialiteit de thermalsool- en de soolbaden, o. a. door de temperatuur wisselend van 24.2° — 35.5° , „in handen der ervaren badartsen heerlijke combinaties bij het behandelen van ziekten van het zenuwstelsel, bij die van hart en bloedvaten en bij scrofuleuse en arthritische diathesen” geven. Ik heb dat aan den lijve ondervonden, en door vele patiënten, die ik aldaar gesproken heb, waaronder ook geneesheeren, met de grootste dankbaarheid hooren gewagen van den uitstekenden invloed, dien zij, meestal bij herhaald volgen van de kuur, ondervonden hadden. Alles is hier, in dit lieflijke plaatsje, erop ingericht om den zieken te geven wat zij maar verlangen kunnen en noodig hebben; het geheele stadje is met het oog daarop gebouwd; van zijn eersten aanleg af was de bedoeling daartoe aanwezig, en zoo ontstond een plekje, waar zieken, naast een nauwgezette behandeling, de hoogst mogelijke rust kunnen genieten, naar verkiezing afgewisseld door kalme vermaken, muziek en theater, ook zij die slecht ter been zijn, in het geheel niet kunnen loopen, of, ter wille van verschillende afwijkingen, althans tijdelijk, het loopen zooveel mogelijk beperken. Daartoe gebruikt men den rolstoel, die, en daarop heeft Sanitätsrat dr. ALY in een studie gewezen, inderdaad als geneesmiddel dienst doet. Het aantal zieken, dat hier gebruik maakt van dit middel om zichzelf overal heen te begeven, of zich te laten brengen, is ongelooflijk en reeds daarom een zegen, omdat de zieke, die hier te lande aan woning en slaapkamer gebonden blijft, daar het gebruik maken van zulk een wagen zoo vele moeilijkheden medebrengt, alleen reeds omdat de huizen en de toegang daartoe er niet op zijn ingericht, en die daarbij buitenshuis de meewarige en nieuwsgierige blikken op zich voelt rusten, hetgeen hem weerhoudt de frissche lucht anders dan in de mufte slaapkamer door een openstaand raam te genieten (?), afgesloten van het leven daarbuiten, steeds weder hetzelfde van uit dat raam bekijkende en zóó levende eigenlijk reeds lang niet meer leeft, dáár genieten kan van alles wat ook de gezonden aantrekt en doet opleven, van alles wat natuur en kunst aanbieden. Zeer getroffen werd ik dan ook telkens weder door de blijmoedigheid, waarmede zij zich in hun rolstoelen bewogen te midden der meer gelukkigen, terwijl van nieuwsgierige blikken geen sprake is. Hier kan de arme, die het gebruik zijner onderste ledematen mist of tijdelijk missen moet, behalve van de baden ook nog van het leven genieten. Een van de

beste voorbeelden daarvan levert de tweede burgemeester, PAUL BAEHR, een in Duitschland bekend dichter, die, sedert ongeveer veertig jaren, als jong luitenant na een val met zijn paard, met verlamde beenen zich in zijn „Selbstfahrer” overal heen begeeft, door eigen ervaring gedreven, gezorgd heeft voor een uitstekend plaveisel op straat, op de verhoogde voetpaden en opritten, ook aanzat aan den feestmaaltijd, welke op Zondagmiddag werd gegeven ter eere van de Nederlandsche gasten.

Met EISENDRATH betreur ik het, dat zoo weinigen van de Nederlandsche geneesheeren gevolg hadden gegeven aan de uitnoodiging, welke ten doel had om deze zoo gemakkelijk van ons land uit te bereiken badplaats opnieuw de bekendheid te verschaffen, welke zij vroeger in Nederland had. Doch het is daarvoor nog niet te laat. In Augustus, en wel van den 26sten tot den 29sten zal, zooals dr. ALY mij mededeelde, opnieuw een bijeenkomst worden gehouden, waartoe de Nederlandsche collega's zullen worden uitgenoodigd. Nu men dit weet, kan men niet zeggen, dat de tijd voor het verkrijgen van een pas ontbreekt. Met gerust geweten kan ik, nu ik aldaar bijna vijf weken vertoefde en op aangename wijze kennis maakte met „Bäder, Stadt, Leute und Umgebung”, aanraden aan de misschien eerstdaags te verwachten uitnoodiging gevolg te geven.

Amsterdam, Juni 1921.

C. N. VAN DE POLL.

EEN WOORD VAN DANK.

Het is mij een behoefte, mijn innigen dank uit te spreken voor het vele, wat door de Nederlandsche collegae, onder leiding van dr. MIJNLIEFF te Amsterdam, voor Weenen gedaan is. De ziekenhuizen, de laboratoria der geneeskundige faculteit, de bibliotheek der *Gesellschaft der Aerzte* en ten slotte ook voor mijn eigen kliniek zijn op krachtige wijze met levensmiddelen, met benodigdheden van allerlei aard, met geld geholpen. Het moet den milden schenkers van al deze goede gaven een voldoening zijn te weten, dat deze hulp hier op den hoogsten prijs wordt gesteld, en dat dit hulpbetoon uit het buitenland wel niet in staat was, om dit verscheurde stuk oude beschaving, dat nog Oostenrijk heet, van al zijn diepwortelende kwalen te genezen, maar ons toch in staat gesteld heeft bijna hopeloos moeilijke tijden te doorworstelen. Ik weet niet, hoe het met onze noodlijdende klinieken en ziekenhuizen zou zijn gegaan, wanneer niet een internationale „Spitalhilfeaktion” gedurende nu twee jaren voor ruimen toevoer van levensmiddelen en hospitaal-benodigdheden had kunnen zorgen.

In het bijzonder zij het mij vergund, mijn persoonlijke dank uit te spreken aan alle geneeskundigen, welke tezamen met een groot aantal mijner vroegere patiënten een som bijeengebracht hebben ten bate van het wetenschappelijke onderzoek in mijn verarmde, maar overigens voortreffelijk ingerichte kliniek. Door deze hulp alleen zal het mij mogelijk zijn, de laboratorien en de afdeeling voor wetenschappelijk hartonderzoek in de eerste jaren op een behoorlijk peil te houden, zoodat ook de vele buitenlandsche artsen, die hier al weder uit alle windstreken te zamen komen, de noodige hulpmiddelen voor wetenschappelijk onderzoek vinden en Weenen niet den rug behoeven toe te draaien. Mijzelf is het een groote voldoening, dat boven dit krachtig opbloeiende internationale samenwerken, hoewel ongezien, de Nederlandsche driekleur wappert, vooral ook omdat juist de eerste geneeskundige kliniek in Weenen een loot is van vaderlandschen bodem, gesticht door GERARD VAN SWIETEN, met ANTONIE DE HAAN als eersten klinischen hoogleeraar!

Daar nog altijd de bewijzen van hartelijke deelneming in het lot van Weenen en van belangstelling in mijn werk alhier toevloeien, acht ik het noodzakelijk, met nadruk op een misbruik te wijzen, waardoor wij arme Weeners herhaaldelijk schade lijden. Door de onzinnige toestanden in de finantieele wereld is al sinds eenige jaren de waarde van hetzelfde geld in de verschillende landen zeer verschillend. Wat de verhouding van gulden en Oostenrijksche kroon betreft, is het zóó gesteld, dat